

Naam uit het verleden

Jan de Ruijter (1)

Zijn foto hing volgens mijn vader in het huis van Jans oudste zoon Nelis (Cornelius Johannes) in de Molenstraat in Zetten. Het huis is tijdens Market Garden in 1944 door oorlogshandelingen verwoest. De foto van Jan is daarbij verloren gegaan.

Hiernaast dus helaas geen oude foto van Jan, maar een door mij gemaakte foto die een prachtige relatie met Jan heeft.

Jan is mijn betovergrootvader van mijn vaders kant. In de archieven kom ik hem alleen tegen als Johannes Bartholomeus. Aannemelijk is dat hij in het dagelijks leven Jan genoemd werd.

Uit het militieregister weet ik hoe lang Jan is: één el, zes palmen, 2 duimen en één streep. Samen 1,621 mtr; te klein om in dienst te moeten. Verder heb ik geen idee hoe Jan eruit ziet.

Jan wordt geboren op vrijdag 24 augustus 1833 als tweede kind in het gezin van Cornelius de Ruijter en Johanna Bakker die wonen in de Vinkenstraat 103 te Amsterdam. Zijn vader Cornelius heeft als beroep pakhuis knecht. De Vinkenstraat is een smalle arbeidersstraat net ten noorden van de Jordaan waar veel armoede heerst. Jan brengt zijn hele jeugd in de Vinkenstraat door, vrij ongebruikelijk toen.

Hij wordt als tweede zoon, zoals in die tijd veel gebeurt, vernoemd naar de vader van zijn moeder: Johannes. Zijn broer is als oudste zoon vernoemd naar de vader van Cornelius: Willem.

De tweede officiële naam van Jan is Bartholomeus. Ik vind Bartholomeus een mooie en bijzondere naam. Wie is deze Bartholomeus en waarom is Jan naar hem vernoemd?

Tijdens een rondleiding in de Sixtijnse kapel in het Vaticaan in juni 2023 vertelde de gids het voor mij nieuwe verhaal van de heilige Bartholomeus.

Bartholomeus is één van de twaalf apostelen van Jezus van Nazareth. Volgens een legende is Bartholomeus in de eerste eeuw als martelaar

levend gevild en onthoofd. In de kunst wordt hij dan ook vaker afgebeeld met vel en afgeslagen hoofd. Michelangelo schilderde hem bijna centraal in het Laatste Oordeel dat in de Sixtijnse kapel als fresco te zien is.

De families de Ruijter en Bakker zijn Rooms-Katholiek en zeker in de negentiende eeuw zijn heiligen belangrijk in het Rooms-Katholieke geloof. Jan is geboren op 24 augustus en de Rooms-Katholieke kerk herdenkt op die dag Bartholomeus. Mooi toch van Cornelius en Johanna om hun tweede zoon dan naar de heilige van die dag te vernoemen? Overigens heeft Jans broer Willem, als tweede naam ook de naam van de heilige van zijn geboortedag gekregen: Johannes.

Op de foto zien we dan ook uit het Laatste Oordeel van Michelangelo degene waar onze Jan naar vernoemd is: de apostel Bartholomeus. Zijn huid en hoofd houdt hij zelf vast. Of Jan de legende kende en een afbeelding van het Laatste Oordeel gezien heeft? We zullen het nooit weten. Jan heeft wel altijd de eerste letter van zijn tweede naam gebruikt in zijn handtekening en tekende met

J B de Ruijter